

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України: Кодекс України, Закон України від 05.04.2001 року № 2341-III.
2. Тихий В.П. Відповідальність за терористичний акт. Протидія проявам тероризму, сепаратизму, екстремізму та нелегальній міграції в сучасних умовах: стан, проблеми та перспективи : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 28 жовт. 2016 р.). Дніпро. 2016. С. 333–334.
3. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / за ред. проф. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-те вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2015. 680 с
4. Колосков В.В. Співвідношення статей 113 (диверсія) і 258 (терористичний акт) у Кримінальному кодексі України. Вісник Луганської академії внутрішніх справ МВС імені 10-річчя незалежності України. 2002. Ч. 1. С. 193–196.
5. Чорний О.М. Дискусія щодо визначення родового об'єкта терористичного акту. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія Юриспруденція. 2015. № 18. Т. 2. С. 122–125.
6. Чуваков О.А. Тероризм і диверсія: порівняльний аналіз. Актуальні проблеми кримінального права, процесу та криміналістики: матеріали 2-ї міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса 8 жовт.2010 р.). Львів. 2010. Т. 1: Кримінальне, кримінально-виконавче право та кримінологія. С. 350–353.

Гурін Дмитро Юрійович,

здобувач кафедри кримінального права
і кримінології Харківського національного
університету внутрішніх справ

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ОБ'ЄКТИВНОЇ СТОРОНИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 368-4 КК УКРАЇНИ

Процеси глобалізації, що відбуваються сьогодні, створюють сприятливі умови для плідного міждержавного обміну передовим досвідом у різних сферах [6]. Одним із ключових завдань правоохоронних органів України є гарантування ефективної боротьби з корупцією, зокрема шляхом притягнення винних осіб до кримінальної відповідальності. Корупція в Україні суттєво ускладнює роботу правових інститутів, значно знижуючи їхню ефективність у виконанні належних функцій [7, с. 227–228, 8, с. 311–312]. Підставою кримінальної відповідальності є вчинення особою суспільно небезпечного діяння, яке містить склад кримінального правопорушення, передбаченого Кримінальним кодексом України (ст. 2) [3]. Усі елементи складу кримінального правопорушення, а також їх ознаки становлять єдину систему із внутрішніми зв'язками. Однак кожен із цих елементів має власне юридичне навантаження, і тільки в сукупності вони є

юридичною підставою для відповідальності особи за вчинене діяння. Під час кримінального судочинства кваліфікація суспільно небезпечних діянь, а також призначене покарання безпосередньо залежить від правильного визначення об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. За об'єктивною стороною можна встановити об'єкт, суб'єктивну сторону, а інколи й суб'єкт кримінального правопорушення. Отже, визначення об'єктивної сторони кримінального правопорушення має істотне значення для обґрунтованого притягнення винного до кримінальної відповідальності. Правильне визначення об'єктивної сторони підкупу особи, яка надає публічні послуги, надасть можливість правильно кваліфікувати дії винної особи, а також відмежовувати це діяння від суміжних кримінальних й адміністративних правопорушень [4, с. 123; 5, с. 139–140].

Одним із важливих заходів кримінально-правового характеру у протидії корупції стало прийняття у 2011 році статті 368-4 Кримінального кодексу України, яка передбачає кримінальну відповідальність за підкуп осіб, що надають публічні послуги [1, с. 178; 2, с. 115–119].

Так, ч. 1 ст. 368-4 КК України передбачає кримінальну відповідальність за пропозицію чи обіцянку аудитору, нотаріусу, оцінювачу, іншій особі, яка не є державним службовцем, посадовою особою місцевого самоврядування, але провадить професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг, у тому числі послуг експерта, спеціаліста, арбітражного керуючого, приватного виконавця, незалежного посередника, члена трудового арбітражу, третейського судді (під час виконання цих функцій), надати йому/їй або третій особі неправомірну вигоду, а так само надання такої вигоди або прохання її надати за вчинення особою, яка надає публічні послуги, дій або її бездіяльність з використанням наданих їй повноважень в інтересах того, хто пропонує, обіцяє чи надає таку вигоду, або в інтересах третьої особи [3].

Прийняттям пропозиції є згода особи на адресовану їй пропозицію надати неправомірну вигоду. Водночас під *пропозицією* слід розуміти висловлення наміру щодо надання неправомірної вигоди [3]. Відповідно, прийняттям пропозиції є діяння особи, що полягають у висловленні та доведенні до відома особи, яка намагається надати неправомірну вигоду (пропонує її), готовності (бажання) прийняти таку вигоду.

Обіцянкою надати неправомірну вигоду є висловлення наміру про надання неправомірної вигоди з повідомленням часу, місця, способу надання неправомірної вигоди [4; 5]. За своїм змістом *прийняття обіцянки* є досить близьким до прийняття пропозиції і також полягає в діяннях службової особи, спрямованих на вираження та доведення до особи, яка обіцяє надати неправомірну вигоду, бажання прийняти обіцянку неправомірну вигоду.

Прохання передати неправомірну вигоду для себе чи третьої особи - це діяння особи, що також спрямовані на висловлення та доведення інформації про потребу передати цій особі або третім особам неправомірну вигоду. Власне, таке прохання і є ініціацією особою подальшої обіцянки та безпосереднього надання їй неправомірної вигоди. Проте прохання надати неправомірну вигоду, на відміну від вимагання неправомірної вигоди, не поєднане з будь-якими погрозами і не змушує особу надавати неправомірну вигоду задля уникнення шкідливих наслідків щодо своїх прав та законних інтересів. Навпаки, прохання надати неправомірну вигоду має диспозитивний характер, що дає особі можливість абсолютно вільно обирати спосіб подальших дій, а саме надавати чи не надавати службовій особі неправомірну вигоду.

Отже, для притягнення винної особи до кримінальної відповідальності за підкуп особи, яка надає публічні послуги, необхідно правильно визначити об'єктивну сторону, кримінального правопорушення, а саме діяння, що полягає у пропозиції, обіцянці, наданні неправомірної вигоди і так само прохання її надати.

Список використаних джерел

1. Гурін Д. Ю. Актуальність дослідження кримінальної відповідальності за підкуп особи, яка надає публічні послуги. *Актуальні питання та перспективи використання оперативно-розшукових засобів у розкритті злочинів в умовах воєнного стану*: матеріали міжвідом. наук.-практ. конф. (м. Київ, 30 берез. 2023 р.). Київ, 2023. С. 179–182.

2. Гурін Д. Ю. Предмет кримінального правопорушення, передбаченого ст. 368-4 КК України. *Правові механізми змагального та відкритого доступу до правосуддя: виклики євроінтеграційного процесу*: матеріали наук.-практ. круглого столу (Київ, 30 квіт. 2025 р.). Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2025. С. 115–119.

3. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.

4. Юріков О. О. Кримінальна відповідальність за умисне пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі: дис. ... д-ра філософії: 08 «Право». Київ, 2021. 311 с.

5. Юріков О. О. Кримінально-правова охорона об'єктів електронних комунікацій: монографія. Київ: 7БЦ, 2022. 304 с.

6. Borysov, V., Shakun, V., & Babanina, V. (2022). Aplicación de los principios constitucionales en la legislación penal de Ucrania. *Revista De La Universidad Del Zulia*, 13 (38), 140–158. DOI: <https://doi.org/10.46925/rdluz.38.10>.

7. Cherniei V., Cherniavskyi S., Babanina V., Ivashchenko V. Criminal remedies and institutional mechanisms for combating corruption crimes: the experience of Ukraine and international approaches. *Juridical*

Tribune. 2022. Vol. 12. Num. 2. P. 227–245. DOI: 10.24818/TBJ/2022/12/2.05.

8. Cherniei, V., Cherniavskiy, S., Babanina, V., Tykhonova O., & Hudkova, H. (2023). Características de la responsabilidad por revelación del secreto bancario en Europa y Estados Unidos. *Jurídicas CUC*, 19 (1), P. 311–338. <https://doi.org/10.17981/juridcuc.19.1.2023.11>. URL: <https://revistascientificas.cuc.edu.co/juridicascuc/article/view/4598>.

Демедюк Марина,

студент Національної академії

внутрішніх справ

Науковий керівник:

Кришевич Ольга Володимирівна,

професор кафедри кримінального права

Національної академії внутрішніх справ,

доктор юридичних наук, професор

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ КІБЕРЗЛОЧИННОСТІ

Сучасний розвиток цифрових технологій і глобальних інформаційних мереж значно посилює актуальність проблеми кіберзлочинності. Кіберзлочинність являє собою суспільно небезпечну протиправну діяльність, спрямовану на незаконне заволодіння, знищення чи модифікацію інформації, що зберігається в електронних базах даних, а також на несанкціоноване втручання у роботу комп'ютерних систем шляхом використання вірусних програм, фішингових технологій або злому мережевих ресурсів. Такі дії можуть здійснюватися з корисливих, політичних або особистих мотивів, що зумовлює багатогранність і складність цього явища. Крім того, зачіпає не лише окремих громадян і підприємства, а й об'єкти критичної інфраструктури та державні установи, створюючи загрозу інформаційній безпеці на національному рівні. Окрім, безпосередньої матеріальної шкоди, кіберзлочинність підриває довіру до цифрового середовища, що перешкоджає ефективному розвитку електронного урядування та цифрової економіки.

Серед основних проблем кримінального законодавства України у сфері боротьби з кіберзлочинністю виокремлюють: – неповноту нормативного регулювання – відсутність чітких норм, що охоплюють усі види кіберзлочинів, зокрема шахрайство у мережі; – складність кваліфікації – труднощі у відмежуванні кіберзлочинів від суміжних правопорушень; – ускладнене доведення вини, адже злочинці часто діють анонімно, використовуючи захищені канали зв'язку та VPN-технології.

Але понятійним аспектом інформаційного кримінального правопорушення розуміють навмисні дії, спрямовані на знищення, викрадення або незаконне використання інформації, яка зберігається чи передається через інформаційні системи. Відповідно до статей 361–363 Кримінального кодексу України, до кіберзлочинів належать